

FINANCE, INSURANCE AND STOCK EXCHANGES: INNOVATIVE INVESTMENT STRATEGIES

**Tetiana Gavrilko, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Finance,
Accounting and Taxation
Anna Hryb, Student
National Aviation University
Kyiv, Ukraine**

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-272-2-21>

RISKS IN THE ACTIVITIES OF THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE

РИЗИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Успішність функціонування банківських установ і банківської системи в цілому залежить від здатності прогнозувати виникнення ризиків, оцінювати можливі наслідки настання ризикових ситуацій та застосовувати заходи щодо попередження та мінімізації негативного впливу ризиків, запобігаючи втрат та реалізуючи можливості одержання позитивних результатів.

В сучасних умовах російської агресії ризики, що супроводжують діяльність банківської системи, потребують особливої уваги для того, щоб забезпечити її стабільність та виконання своїх зобов'язань перед клієнтами.

На протязі всього періоду 2022 року банківській системі була властива операційна прибутковість, що дозволило покривати свої витрати за рахунок доходів. Показникам операційної діяльності властива позитивна динаміка; величина відсоткових доходів зросла на 40%, чистий відсотковий дохід зріс на 35%. Проте залишається ризик недоодержання відсоткових доходів по кредитах тих клієнтів, платоспроможність яких погіршилась за період війни.

Результатом складної економічної ситуації в країні, яка ще більше погіршилася із-за атак на енергетичну інфраструктуру та привела до низки проблем в роботі бізнес-структур, стало зниження рівня якості кредитних портфелів банків – зростання кількості проблемних кредитів. За період з 1.03.2022 року по 1.10.2022 року частка проблемних кредитів зросла від 26,6% до 33,6% (на 94 млрд. грн). На думку фахівців, тенденція збільшення непрацюючих кредитів буде зберігатися найближчим часом, хоча банки не спішать визнавати надані кредити саме проблемними, не володіючи повною інформацією про фінансовий стан позичальника та можливості його відновлення в подальші періоди.

Із-за непрацюючих кредитів банки були вимушені збільшити відрахування до резервів, що склали з початку року 89,4 млрд. грн., із них 83,7 млрд. грн. прийшлося на період з березня по серпень.

Достатньо високою є частка кредитів, які можуть перетворитися в проблемні, урахуовуючи термін їх прострочення до 90 днів. За інформацією НБУ, станом на 1.09.2022 року корпоративні кредити такого типу збільшились від 5% до 10%, кредити фізичним особам – від 4% до 26%. Ще 4% потенційно проблемних кредитів стосуються тих корпоративних позичальників, у яких відсутній зв'язок з їх

керівництвом чи пошкоджене важливе для їх господарської діяльності майно [1].

В умовах дії воєнного стану підвищується конкуренція за клієнтів, які є платоспроможними, тому для банків нема іншого шляху, як удосконалювати умови співпраці за рахунок покращення рівня сервісу та якості дистанційного обслуговування, насамперед, це стосується тих клієнтів, які мігрували в зарубіжні країни і де відсутні представництва українських банків. Єдиний спосіб не втратити цих клієнтів – пропонувати зручні мобільні додатки на основі розвитку процесів цифровізації банківських процесів.

На сьогодні банківська система досягла високого рівня ліквідності – на початок листопада 2022 року вона складала близько 400 млрд. грн., в літній період вона складала 250 млрд. грн, восени цей показник перевищив позначку 300 млрд. грн, хоча, за оцінкою експертів, ризик ліквідності ще може бути реалізований під час війни.

Банками поповнюються свої доходи шляхом вкладень коштів у цінні папери, насамперед, депозитні сертифікати Національного банку України, рівень прибутковості яких суттєво зріс із-за підвищення рівня облікової ставки НБУ до 25%. Одночасно банками не вкладаються кошти в ОВДП із-за того, що Міністерством фінансів не збільшується ставка за цими цінними паперами, що означає суттєве скорочення їх інвестування державного боргу.

Додаткові ризики в діяльності банків виникли із-за ситуації із енергопостачанням внаслідок пошкодження енергетичної інфраструктури після російських атак. НБУ 05.12.2022 року була прийнята Постанова № 239, відповідно до якої банки повинні забезпечувати безперервну діяльність банківської системи в умовах дії воєнного стану шляхом безперервної роботи тих об'єктів, від яких залежать критичні

банківські бізнес-процеси: інфраструктура, інформаційні та телекомунікаційні системи [2].

Література:

1. Через війну можуть закритися 10–15 банків: кого точно рятуватиме держава: URL: minfin.com.ua/ua/credits/articles/iz-zavouny-mogut-zakrytsya-1015-bankov-kogo-tochno-budet-spasat-gosudarstvo/ (дата звернення: 04.12.2022).

2. Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 25 лютого 2022 року № 23: Постанова Правління НБУ від 05.12.2022 р. № 239. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_05122022_239 (дата звернення: 06.12.2022).